

فیزیک ۱

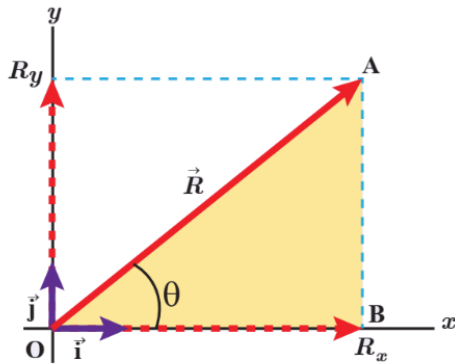
بردار و مثلثات

در ریاضی سال هشتم با تجزیه یک بردار روی محورهای x و y و نوشتن مؤلفه‌های آن بر حسب بردارهای یکه $\vec{i}$ و $\vec{j}$ آشنا شدید (شکل زیر).

اگر R_x و R_y مؤلفه‌های بردار $\vec{R}$ روی محور x و y باشند، می‌توان نوشت:

$$\vec{R} = R_x \vec{i} + R_y \vec{j}$$

(۱)

همچنین در ریاضی سال دهم دیدید که در یک مثلث قائم‌الزاویه مانند مثلث OAB در شکل بالا، توابع مثلثاتی سینوس و کسینوس را برای زاویه‌ای مانند θ به صورت زیر تعریف می‌کنند:

$$\sin\theta = \frac{AB}{OA} \text{ و } \cos\theta = \frac{OB}{OA} \quad (۲)$$

اگر اندازه بردار $\vec{R}$ را با R نشان دهیم، با توجه به شکل بالا داریم:

$$OA=R \text{ و } OB=R_x \text{ و } AB=R_y$$

فیزیک ۱

به این ترتیب، مؤلفه‌های بردار $\vec{R}$ را می‌توان به صورت زیر نوشت:

$$R_x = R \cos \theta \quad \text{و} \quad R_y = R \sin \theta \quad (۳)$$

مقادیر سینوس و کسینوس به ازای چند زاویه پرکاربرد

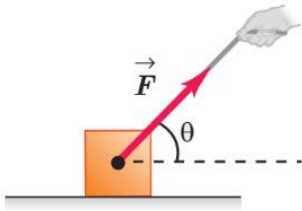
θ	$\sin \theta$	$\cos \theta$
0°	۰	۱
30°	$\frac{1}{2}$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$
45°	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$
60°	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	$\frac{1}{2}$
90°	۱	۰
180°	۰	-۱

با جایگذاری رابطه‌های (۳) در رابطه (۱) می‌توان یک بردار را برحسب توابع مثلثاتی سینوس و کسینوس نوشت. به این ترتیب داریم:

$$\vec{R} = R \cos \theta \vec{i} + R \sin \theta \vec{j} \quad (۴)$$

فیزیک ۱

برای مثال وقتی جسمی را مطابق شکل روبه‌رو با نیروی $\vec{F}$ می‌کشیم، مؤلفه افقی این نیرو $F_x = F \cos \theta$ و مؤلفه قائم آن $F_y = F \sin \theta$ است که در آن F اندازه نیروی $\vec{F}$ است.

مدرسه مجازی اینو